

Redacția
Str. Prundului 39-41
Administrația
Str. Prundului Nr. 4.

GLASUL ARDEALULUI

Abonamentul
până la sfârșitul acestui an
10 coroane.
Exemplarul 20 fileri.

Apare zilnic sub conducerea unui comitet de redacție.

Organul Sfatului național român din Țara Bârsei

Licvidare.

Braşov 15 Nov.

Ne așteptam, ca vijelia răsunărilor, ridicând la suprafață păcatele reacțiunii maghiare, pe cari de alt-cum guvernul Károlyi le pune toate la catastihul regimului vechi, deodată cu sistarea trecutului va prezenta o faoie nouă gândirii ungu-rești, pentru a serie în ea cu aceeași francheță soluția impusă de apăsările vremii.

Ne așteptam la o apă limpede, pe care naia viitoarei Ungarii, ferită de stâncile naționalităților, să urmeze un curs neted, dar se vede că matrozii actuali politici voesc și pe viitor să vâslească între Scylla și Charibdis.

N'ai învățat și nu au uitat. Pe deoparte protestează în gura mare contra înăntării volnice a Cehilor în Ungaria „de o mie de ani”, cari însă eunosc foarte bine mijlocul de a face pe Maghiari să le recunoască dreptul lor național și internațional, iar ce alta compariție de tristă memorie nu voesc să accepteze matematica d-lui Goldiş, cu resturile indivizibile.

Și ce caraghioase apar svârcolirile acestor oameni!

Mai deunăzi ne-am convins de șiretlicul compromișului, de a seduce lumea cu statistica unguerească a Ardealului, care era departe de verosimilitate, de ar fi cuprins întrânsa chiar și pe toți perciuanații din Monarhie.

După acest eșec politic, Károlyi schimbă frontal, apelând la mila și indulgența dreptului Wilson, cu masca unei tinere Ungarii democratice, cu trup cu suflet în senzul ideilor lui.

Integritatea Ungariei înseamnă triumful principiilor D-voastră d-le President*.

Originală concepție patologică. Dar se vedem în realitate.

Tratativele din Arad în cari dela început nu prea avusem încredere ci le considerăm o pierdere, mai bine zis câștigare de timp, aruncă o lumină vie asupra sforțărilor de pește pe cari le face Ungaria, de a salva cel puțin supremația platonică a maghiarismului din Transilvania.

Strânși cu ușa se împacă atotputernicia de ieri cu stăpânirea politică-administrativă națională în ținuturile curate, sau cel puțin cu o majoritate românească, dar nu uita să pună bețe în roate și aci, vindicând

aceiași situație de drept pentru teritoriile cu populație mixtă.

Se poate aplica și înfăptui o guvernare fie și locală cu trei factori diverși, cari fiecare ar lucra cum îl taie capul și în interesul propriu?

Admițind o împărțire a Ardealului în izule etnice, confirmăm planului politic maghiar, chestiunea ar deveni și mai încurată din punct de vedere economic, comercial și cultural chiar, căci ar fi o imposibilitate fizică a se prevedea și susține o astfel de grupă etnică din propriul produs economic, financiar și recrutare de elemente culturale, administrative, abstrăgând dela frecările și conflictele provenite dintr'o situație cu scopuri diferite.

Lăpsită însă de orice egoism și tendință de asimilare străină, ne pare foarte logică propoziția noastră politică, de a rezolve în bloc deocamdată, a chestiunii administrative, pe întreg teritoriul din Tisa până la Carpați.

Nu numai proporția numerică preținde o astfel de soluție, dar însuși principiul liberalismului elvețian la care îi place să se provoace Jási, pe lângă garantarea dreptului individual, nu admite porniri separatiste pe un teritoriu cu o populație absolut covârșitoare. Cantoanele franceze, germane și italiene, deși sunt înștrățate cu elemente heterogene, își păstrează caracterul propriu politic și național, deși satisfac libertatea personală de toată nuanța.

Dar știm ce li doare pe sbirii de adineauri. Vecinii!!

Să sperăm că ne vom înțelega pe cale pașnică, de să mai poate peste tot și nu vom zice cu Wilson: „de atunci s'au petrecut multe: e târziu”!!

D. German.

Cronica internă

Alimente pentru populație!

În ședința de azi a comitetelor executive ale consiliilor din loc s'a discutat mai multe chestiuni economice de importanță și pentru poporul nostru.

Așa d. e.: S'a hotărât ca articolele de alimentare alăturate în magazinele părașite de soldați să le în consiliile comunale în stăpânire și să le distribuie cu posibilități grabire prăvăliilor din oraș pentru a putea fi vândute cu un preț sub cel maximal populației. Pentru controlarea predrării și destacerii acestor alimente s'a instituit

o comisie din câte un membru din cele 4 consilii. Din partea consiliului român va executa controlul prof. A. Ciortea. Despre local și termiful de vânzare vom încunoscintia publicul la timp.

Ungurii văd pretutindeni revoluții.

Dupăe lantazia vecinilor noștri a ucis pe mareșalul Foch și a făcut pe Clemenceau să abdice, și-a întors privirile spre România, unde le-ar plăcea să fie revoluție. Sărmane sufletel fiind realitatea prea crudă, ca s'o poată suferi, își creiază singuri iluzii, cu cari își amăgesc sufletul.

Jurământul soldaților români.

Budapesta 14 Nov.

Reprezentanții Statului național român din Budapesta *Dnii Dr. L. Mezel și Mose Ballá* s'au prezentat astăzi la ministrul de război *Bartha*, protestând că soldații români sunt silii să jure Statului național maghiar, altcum li se detrag competențele. Aceșți protest l-au ridicat și *Dnii L. Maniu și Isopescu Greucal* în Viena. Ministrul s'a asigurat, că soldații români de aici înainte vor jura Statului național român fără să aibă neplăceri. Această o va aduce telegrafice și la cunoștința reprezentanților din Viena, *Takács*.

O divizie franceză la Budapesta.

Relatându-ne dela Belgrad ministrul de război *Linder* a comunicat, că generalul francez *Henrys* ar dori ca peste cel mult opt zile să fie în Budapesta cu diviziunea sa.

Ungurii vreau să lupte împotriva trupelor române.

Budapesta 15 Nov.

Românii pătrunși în Ardeal nu mai înăntează. Dacă și-ar continua acțiunea, Ungurii ar opuna rezistență, căci trupele române nu le consideră ca regulare.

Târgul Mureșului 14 Nov.

Pe lângă toate desmintirile presei maghiare des re retragerea Românilor și Sârbilor de pe teritoriul Ungariei, știri telefonice comunică ocuparea Tâlgheșului Borszekului și o parte mare din comitatul Csik de către Români.

Abdicarea regelui.

Guvernul ungar bazându-se pe opinia publică voește cu ori ce preț să proclame oficios republica. Singura piedecă e persciana regelui.

O deputație constătoare din primatetele Cernoch, Vlaszics Gyula președintele camerei magnafilor, prițul Esterházy Nicolae și G. Dessewffy Aurel au plecat în Eckartsau, — locuința regelui — să-l informeze de evenimentele ce vor urma și să-l înduplece să abdice.

Regele a și subscris decretul de ab-

zicere. Azi Consiliul național maghiar înmulți, proclamă republica.

Proclamarea republicii maghiare.

Budapesta 16 Nov.

Pe piața din fața parlamentului se va proclama azi republica.

Cum argumentează presa maghiară necesitatea integrității Statului?

(După Pestel Napló Nr. 976.)

„Nu poate fi interesul politic al Europei, ca să balcanizeze teritoriul Ungariei.

Nu poate fi interesul Europei, ca să facă din Ungaria un mic stat agrar de pivniță, care să nu aibă nici băi, nici fier, nici cărbuni nimica. Nu poate fi interesul social al Europei, ca o *Ungarie ciuntă*, străsmorțită între referințe economice imposibile, să neliniștească în conștiința viața socială a popoarelor învoiate în momentul de față situație, ca suntem ferm hotărâți, ca — nu să porcim un nou război — ci să facem dispoziții poziționale și militare în contra bandelor cehesti și să punem la dispoziție în ordine și în liniște cauza noastră în fața reprezentanților chemați ai popoarelor mari culte, cu să le dăm ocaziune să înțelegem, că ce interes mare ai întregii Europe este existența unei Ungarii întegre culte.

Și cu liniștea încrederei amintim acel simptom secundar al aspirațiilor sârbe, cehesti și românești, că Ucrainenii își formează drept asupra Maramurușului, comitatelor Ung și Bereg, unii legionarii poloni fac mișcări neteșite în granița de nord al comitatului Szepes*.

Față de argumentările slăbite ale „Pestel Naplo” observăm următoarele: judecând după corerențele socialiste, cari vor îmbrăca în haine noi de constituție statele viitoare, prevedem, că fostele granițe rigide economice, pe viitor nu vor mai exista. Astfel schimbul de bunuri și de articole industriale va putea urma cu cea mai mare ușurință și între granițele unui Ardeal independent sau încorporat României și între ale Ungariei, salvându-se astfel marele principiu al lui Wilson.

Cronica externă.

Socialiștii francezi cer extradarea bărbatilor vinovați pentru război.

Paris 15 Nov.

Mai mulți deputați socialiști cer dela puterile centrale extradarea acelor oameni, cari sunt vinovați pentru izbucnirea războiului și punerea lor sub acuză.

Moderarea condițiilor de armistițiu pentru Germania.

1) Zona neutră de pe malul drept al Râului să fie de 10 km în profunzime, nu de 30-40 km. cum sa stabilit mai dinainte.

2) Malurile Râului trebuiesc evacua-

te în 30 zile nu în 25. Automobile se preluu 5000 nu 10000.

3) Austria, România și Turcia trebuiesc evacuate imediat, iar teritoriile, cari au aparținut Rusiei, la momentul, pe care aliații îl vor crede potrivit.

4) În Africa — de ost trupele germane în decurs de 30 zile trebuie să se depărteze.

5) În ce privește blocada, aliații sunt de părere, că menținerea ei nu împiedică pe aliați de-a prevedea Germania cu alimente.

6) Armistițiul durează 35 zile.

Wilhelm internat.

Budapesta 15 Nov.

Wilhelm e internat în Olanda. Se crede, că va fi predat antației, care îl va interna pe-o insulă din Ocean.

Proclamarea republicii cehoslovace.

Consituanta cehoslovacă în adunarea națională ținută ieri la Praga a proclamat *republica cehoslovacă*.

Nagyszombat din nou în mâinile Cehilor.

După ce treple cehi s'au retras din Nagyszombat, Ungurii au recapat orașul, și a arborat stindardele lor. Cehii s'au retras și au recapat seara orașul.

Din România.

Evacuarea României de Germani.

București 13 Nov.

Prin ordin regal, s'au luat măsuri în contra Germanilor, cari se simțeau prea bine în Țară. Ultimul contingent de 4000 de oameni, a plecat astăzi. Toate oficiile germane astro-ungare au încetat a funcționa. Mari trupe franceze au trecut Dunărea pe malul românesc și se așteaptă în tot momentul intrarea lor în București.

După Mackensen și armata.

Nepții din România au luat-o la sănătoasa. Peste *Brașov* 20.000, peste *Sibiu* 35.000, peste *Orșova* 10.000, iar peste *pașul Sardu* 4000. Deoiață cu aceștia a plecat și așa numitul „*Alpenkorpo*” din Balcani și în felul acesta azi măie ne vom scapa cu totul de oaspeții nepți-cuși.

Observăm, că Germanii rogi, *rotunzi și gălăniți* sosiți din România sunt cam plozi, căci știu bine, că multă vreme vor susțina după „*Cananul*” românesc.

Dela Sfatul național din Țara-Bârsei.

Comunicat oficial.

Guvernul maghiar din Budapesta, care nu mai are dreptul să hotărască asupra sorții și viitorului poporului românesc din Ardeal și Țara-Ungurească, prin ministrul său de război Baris, în o nouă proclamație, a chemat la arme pe toți lo-

cutorii țării ungurești, anii 1896—1900 fără deosebire de limbă și națiune.

Față de acest apel, Sfatul național român din Țara-Bârsei, pretinde și dispune, ca nici un Român cinstit, să nu de ascultare acestei chemări la arme.

Toți fiii neamului românesc, au să facă parte din garda națională română, formată pe teritoriul comunei lor și prin jurământul depus, sunt supuși numai Sfatului național român de care se țin. În ce privește remunerația gardelor naționale rămâne de preștindenta, se cere o scurată așteptare de câteva zile, până când C. N. R. C. din Arad va rezolvi și această cauză.

În cea din urmă Duminică, preotii va avea să jure poporul pentru credință și supunere Statului național român comunal, care este o filială a Consiliului național român central din Arad.

Jurământul e următorul:

Eu jui alboterentalul Dumnezeu, cumcă intra toate noi fici credință și va onurea cătră Consiliul național român din Ungaria și Transilvania, care este supremul lor al naționei române din Ungaria și Transilvania. C'astu de datorite că ne împin vremurile istorice de azi, tur că în toate manifestările vieții mele voi fi în credincios Națiune năutare române și nu voi ridica mâna mea asupra fraților mei locuitoră se ori ce fel de teritor solite. Așa să-mi ajute Dumnezeu!

Preoții să îndeneie poporul să aboneze „*Românul*” și „*Glăsul Ardealului*” în atenția gardelor naționale următoare.

Sintem rugați să publicăm următoarele *Apel*.

Cătră toate gardele naționale din țară.

În urma schimbării prea repede a ministrului consiliului național împreună cu ministrul de armată, în contra celor cari primejduse liniștea și siguranța, s'a ordonat formarea gardelor naționale. Țara e recunosătoare serviciului preșos pe care îl fac aceste garde. Organizarea lor completă decurge. În drum pe diferitele garde naționale să liniștească toată funcțiunea lor comisariilor poporali comitatului sau organelor administrative, ca dela acestea să pot primi informații precise.

Remunerația gard-știlor până la 11 Nov. este 20 cor. la zi afară de vipt (mâncare); din 11 Nov începând, solda gard-știlor susținați într'un număr trebuincios, este 10 cor. și mâncare. Rog pe fiecare membru al gardelor naționale, în ce privește plata ce le compete să fie cu răbdere câteva zile, căci statul numai din 16 Nov. va livida prin oficiile de dare comandelor de garde, banii pentru plățirea gard-știlor. Dela acest dat statul va avea banenole de ajuns.

Faceți-vă fiecare datorința și așteptați cu încredere și liniște cea mai apropiată a do sovire.

Fényes László
comisar guvernial ungar.

Prăvălia de măcelărie a d-lui **Dumitru N. Căpățină** se va deschide Sămbătă în 16. Novembre a. c. punând la vânzare tot felul de cărnuri.